

Procedura postępowania na wypadek wystąpienia agresywnych zachowań w szkole

Cel procedury:

Zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego w szkole na wypadek wystąpienia na terenie szkoły zachowań agresywnych tj. agresji fizycznej i psychicznej ucznia wobec ucznia lub nauczyciela/pracownika szkoły.

Przedmiot i zakres stosowania procedury:

Procedura postępowania jest uruchamiana przez osobę, która doświadcza zachowań agresywnych (nauczyciel, pracownik szkoły), zauważyła przedmiotowe zachowanie lub, której je zgłoszono.

Uprawnienia i odpowiedzialność osób realizujących konieczne działania:

Czynnościami realizowanymi w trakcie procedury kieruje dyrektor placówki, wicedyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.

Osobami realizującymi procedurę są osoby zatrudnione w szkole.

Sposób działania/postępowania:

- Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska.
- Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak agresji fizycznej lub został o nim poinformowany jest przerwanie tego zachowania.
- Pracownik szkoły powinien w sposób stanowczy i zdecydowany przekazać uczestnikom agresji, że nie wyraża zgody na takie zachowanie.
- Należy mówić dobitnie, głośno, stanowczo, używać krótkich komunikatów.
- W razie potrzeby należy zadbać o uniemożliwienie dalszego kontaktu między uczniami.
- Nauczyciel podejmujący interwencję sporządza notatkę ze zdarzenia i wpisuje uwagę do dziennika elektronicznego.

Procedury postępowania w przypadku agresywnego zachowania ucznia w stosunku do nauczyciela lub innego pracownika szkoły:

- 1) W przypadku naruszenia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły (agresja słowna lub/i fizyczna) przez ucznia, poszkodowany ma obowiązek zgłoszenia powyższego zdarzenia do dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności – do wicedyrektora lub pedagoga/psychologa szkolnego.
- 2) Jeśli naruszona jest nietykalność cielesna nauczyciela lub innej osoby dorosłej na lekcji lub w świetlicy, poszkodowany zawiadamia wychowawcę/pedagoga/psychologa/wicedyrektora/dyrektora poprzez wyznaczonego ucznia w celu poinformowania o zaistniałej sytuacji.
- 3) Osoba poinformowana niezwłocznie udziela wsparcia poprzez próbę wyciszenia zachowania agresywnego i wyprowadzenia ucznia do gabinetu pedagoga/psychologa lub dyrektora.
- 4) Dyrektor szkoły lub jego zastępca albo pedagog/psycholog, do którego wpłynęło takie zgłoszenie, przeprowadza z uczniem rozmowę wstępną, a następnie podejmuje następujące działania:

a) Jeżeli zdarzenie ma miejsce po raz pierwszy:

- osoba poinformowana o zdarzeniu /wychowawca, pedagog, psycholog, dyrektor/ niezwłocznie powiadamia telefonicznie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o zaistniałej sytuacji;
- uczeń otrzymuje upomnienie wychowawcy klasy za rażące naruszenie postanowień Statutu;
- jeżeli uczeń ma kuratora sądowego, zostaje on także poinformowany o zaistniałych okolicznościach.

b) Jeżeli zdarzenie ma miejsce po raz kolejny:

- osoba poinformowana o zdarzeniu /wychowawca, pedagog, psycholog lub dyrektor/ niezwłocznie powiadamia pisemnie rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o zaistniałej sytuacji;
- uczeń otrzymuje karę zgodnie z zapisem w Statucie szkoły;
- wychowawca/pedagog/psycholog szkolny/dyrektor w trakcie rozmowy z rodzicami (prawnymi opiekunami) zwraca uwagę na potrzebę konsultacji w poradni specjalistycznej,
- w celu zapobiegnięcia kolejnym, agresywnym zachowaniom ustala się z rodzicami (prawnymi opiekunami) zasady współpracy (opracowanie kontraktu),
- w przypadku niedotrzymania postanowień kontraktu, braku współpracy rodziców ze szkołą, szkoła kieruje pismo do sądu rodzinnego z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną ucznia.

Procedury postępowania w przypadku stosowania przemocy psychicznej (zastraszanie) ucznia w stosunku do kolegi/koleżanki.

W przypadku, gdy nauczyciel zaobserwował sytuację lub otrzymał informację, iż uczeń (uczniowie) padł ofiarą wymuszeń (pieniądze, rzeczy) lub był zastraszany, szantażowany przez innego ucznia szkoły:

1. Niezwłocznie zawiadamia o tym fakcie wychowawcę klasy/pedagoga/psychologa szkolnego, który przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z uczniem i sporządza notatkę.
2. Osoba interweniująca zawiadamia o zdarzeniu dyrektora/wicedyrektora, wzywa rodziców (prawnych opiekunów) sprawcy i ofiary, zapoznaje ich z okolicznościami sytuacji.
3. Informuje rodziców ofiary zdarzenia o przysługującej im możliwości zgłoszenia zdarzenia na Policję, rodziców sprawcy uświadamia w zakresie konieczności większego niż dotąd nadzoru na dzieckiem oraz prawnych konsekwencji podobnych zachowań w przyszłości.
4. W sytuacji powtarzania się podobnych zachowań – dyrektor szkoły ma obowiązek poinformować Policję
5. Wychowawca klasy stosuje wobec ucznia konsekwencje określone w Statucie Szkoły

Procedury postępowania w przypadku stosowania przemocy fizycznej ucznia w stosunku do kolegi/koleżanki:

1. Osoba będąca świadkiem zdarzenia przerywa zachowania agresywne – w przypadku, gdy świadkiem zdarzenia jest inny uczeń natychmiast zgłasza ten fakt osobie dorosłej (inny nauczyciel, pracownik szkoły)
2. W sytuacji wymagającej udzielenia pierwszej pomocy włącza odpowiednie procedury.
3. Osoba będąca świadkiem informuje wychowawcę o zdarzeniu – zachowaniu agresywnym.
4. Wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności świadka zdarzenia. W rozmowie może uczestniczyć pedagog/psycholog.
5. Osoba interweniująca sporządza notatkę i wpisuje uwagę do dziennika elektronicznego.
6. W przypadku, gdy sytuacje agresywnego zachowania ucznia powtarzają się wychowawca powiadamia pedagoga/psychologa szkolnego.
7. Pedagog/psycholog i wychowawca klasy przeprowadzają rozmowę z rodzicami, podczas której:
  - a) ustalają przyczyny agresywnego zachowania ucznia,
  - b) ustalają zasady współpracy z rodzicami,
  - c) określają zasady dalszego postępowania celem poprawy zachowania dziecka,
  - d) rodzice (prawni opiekunowie), uczeń i wychowawca spisują ustalenia, zawierający zasady współpracy stron.
8. W przypadku wszczynania kolejnych ataków przez agresora, z widocznymi skutkami pobicia - szkoła kieruje sprawę na Policję, od postępowania której zależą dalsze losy sprawcy przemocy. Wobec agresora stosuje się konsekwencje przewidziane w Statucie.
9. W sytuacji, kiedy uczeń w dalszym ciągu stwarza zagrożenie dla siebie lub innych uczniów, pedagog/psycholog szkolny w porozumieniu z dyrektorem szkoły i wychowawcą ucznia, kieruje wniosek do sądu rodzinnego o zastosowanie środka zapobiegającego demoralizacji ucznia. O tym fakcie dyrektor szkoły informuje rodziców.

Procedury postępowania w przypadku dziecka ze spektrum autyzmu w tym z zespołem Aspergera, w sytuacji wystąpienia trudnych zachowań (agresja, autoagresja, przemoc skierowana wobec rówieśników, nauczycieli i pracowników szkoły oraz zniszczenie mienia prywatnego i szkolnego należy:

1. Skierować uwagę ucznia na siebie (aby zaczął słuchać tego, co mamy do powiedzenia).
2. Komunikat kierowany do ucznia powinien być krótki i zrozumiały dla niego, zawierać informacje co ma zrobić, np. zostaw, odejdź, wróć, odłóż.
3. Jeśli uczeń prezentuje opór w działaniu i trudności w opanowaniu emocji, należy skierować jego uwagę na inne działania w celu odwrócenia uwagi od trudnego zachowania a w następstwie jego eskalacji.
4. Po udanej próbie wyciszenia trudnych zachowań, nauczyciel podejmuje rozmowę z uczniem o zaistniałej sytuacji - tłumacząc możliwe przyczyny i konsekwencje danej sytuacji.
5. Każda sytuacja, w której uczeń prezentuje trudne zachowania wymaga powiadomienia rodziców/opiekunów prawnych ucznia i sporządzenia opisu zachowania (notatka służbowa).
6. Jeżeli zastosowanie powyższych procedur nie spowodowało redukcji trudnych zachowań u ucznia, nauczyciel prowadzący zawiadamia o zaistniałej sytuacji pedagoga/psychologa/wicedyrektora/dyrektora, poprzez pomoc nauczyciela, innego pracownika szkoły lub wyznaczonego ucznia.
7. Poinformowana osoba niezwłocznie udziela wsparcia poprzez zaprowadzenie ucznia w miejsce odosobnienia od pozostałych uczniów w celu wyciszenia trudnego zachowania.
8. W ocenie nauczyciela, jeśli istnieje ryzyko zagrożenia bezpieczeństwa i/lub zdrowia ucznia lub innych uczniów/ osób znajdujących się w pobliżu, nauczyciel lub wyznaczona przez niego osoba ma możliwość przytrzymania ucznia.
9. W sytuacji eskalacji agresywnego zachowania ucznia (napaść fizyczna, pobudzenie fizyczne) i niemożności wyciszenia,(w ocenie pedagoga/psychologa, dyrektora, wicedyrektora i specjalisty pracującego z dzieckiem) pedagog/wicedyrektor/dyrektor zawiadamia rodziców ucznia i/lub Pogotowie Ratunkowe lub Policję.
10. W celu zmniejszenia ryzyka ponownego wystąpienia zachowań trudnych/agresywnych wychowawca/nauczyciele, pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę z rodzicami ucznia/opiekunami prawnymi aby wspólnie dobrać formy, metody pomocy dla ucznia, strategie proaktywne oraz zasady współpracy.
11. Uczeń ponosi konsekwencje w przypadku użycia przemocy wobec innych uczniów/nauczycieli lub pracowników szkoły, zniszczenia mienia prywatnego lub szkolnego, przewidziane w Statucie Szkoły Podstawowej Nr 3 w Rzeszowie.

W przypadku braku współpracy z rodzicami (np. brak współpracy z odpowiednią poradnią i specjalistami w szerokim tego słowa znaczeniu) i powtarzającymi się trudnymi zachowaniami, dyrektor/wicedyrektor w porozumieniu z wychowawcą , pedagogiem/psychologiem, specjalistą pracującym z dzieckiem, kieruje wniosek do sądu rodzinnego z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną dziecka.

* Zachowania ryzykowne – używanie substancji psychoaktywnych, przedwczesna aktywność seksualna, zachowania agresywne, stosowanie przemocy, znęcanie się nad rówieśnikami, drobne przestępstwa, wykroczenia, czyny chuligańskie, wandalizm, zaniedbywanie obowiązków szkolnych, wagary, nieukończenie szkoły, kłamstwa i ucieczki z domu, inne zachowania wskazujące na nieprawidłowy przebieg rozwoju np. próby samobójcze i inne zachowania wynikające z zaburzeń depresyjnych